

**SEKCJA PEDAGOGIKI SPECJALNEJ KNP PAN
ZESPÓŁ EKSPERCKI PEDAGOGIKI SPECJALNEJ**

**Protokół z posiedzenia Sekcji Pedagogiki Specjalnej KNP PAN
oraz Zespołu Eksperskiego Pedagogiki Specjalnej
z dnia 7.11.2025 r. (posiedzenie zdalne)
Organizator: Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie**

Posiedzenie, w którym – zgodnie z załączoną listą – wzięło udział 44 Członków i Członkiń Sekcji Pedagogiki Specjalnej KNP PAN oraz Zespołu Eksperskiego Pedagogiki Specjalnej (kadencja 2024-2027) oraz zaproszeni goście (prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska – Przewodnicząca KNP PAN, dr Marek Michalak – b. Rzecznik Praw Dziecka, dr Joanna Ławicka, prof. dr hab. Krzysztof Rubacha, dr hab. Piotr Majewicz, prof. UKEN, dr hab. Sławomir Olszewski, prof. UJK, dr hab. Małgorzata Walkiewicz-Krutak, prof. APS, dr hab. Edyta Widawska, prof. UŚ, dr hab. Piotr Majewicz, prof. UKEN, dr Karol Pawlak, dr Radosław Piotrowicz, Agnieszka Pietryka, ORE) odbyło się według następującego porządku:

Część I (organizacyjna) – 10.00-10.30:

1. Przywitanie Gości oraz Członków i Członkiń Sekcji Pedagogiki Specjalnej KNP PAN i Zespołu Eksperskiego Pedagogiki Specjalnej Wspierającego Działania Sekcji Pedagogiki Specjalnej KNP PAN – prof. dr hab. Marzenna Zaorska.
2. Przedstawienie porządku obrad – prof. dr hab. Marzenna Zaorska.
3. Minuta ciszy z powodu śmierci prof. dr hab. Alicji Rakowskiej (ur. 1934, zm. 20 maja 2025, mając 91 lat) oraz prof. dr hab. Anieli Korzon (ur. 4 maja 1932 w Katowicach, zm. 18 lipca 2025 r.).
4. Relacja z działań podejmowanych przez Komitet Nauk Pedagogicznych (kadencja 2024-2027) – Przewodnicząca KNP PAN – prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska.

Część II (naukowa) – 10.30-12.00 – temat wiodący: Działalność Rzecznika Praw Dziecka oraz Biura Rzecznika Praw Dziecka na rzecz ochrony praw dzieci i młodzieży w Polsce (ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami):

1. Kluczowe obszary działalności Rzecznika Praw Dziecka na rzecz ochrony praw dzieci i młodzieży w Polsce w latach 2008-2018 – dr Marek Michalak – były Rzecznik Praw Dziecka, honorowy przewodniczący Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Rodzinnego (powołanie przez Ministra Sprawiedliwości w roku 2024), Członek Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN w obecnej kadencji (2024-2027).
2. Cele, zadania, ukierunkowanie pracy Zespołu do spraw Ochrony Dzieci z Niepełnosprawnościami przed Przemocą funkcjonującego przy Rzeczniku Praw Dziecka – dr Joanna Ławicka przewodnicząca Zespołu do spraw Ochrony Dzieci z Niepełnosprawnościami przed Przemocą, prezes Fundacji Prodeste.

SEKCJA PEDAGOGIKI SPECJALNEJ KNP PAN
ZESPÓŁ EKSPERCKI PEDAGOGIKI SPECJALNEJ

3. Dyskusja – w dyskusji udział wzięli: prof. dr hab. Marzenna Zaorska, dr hab. Dorota Podgórska-Jachnik, prof. UKW, prof. dr hab. Andrzej Bałandynowicz oraz prelegenci. Zwrócono uwagę m.in. na kwestię potrzeby zabezpieczenia interesów dzieci z niepełnosprawnościami (równość wobec prawa może być traktowana jako nierówność) oraz dostępnych narzędzi w obszarze przestrzegania praw dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami.

Część III (naukowa) – 12.00-15.40 – temat wiodący: Narzędzia Szkolnej Oceny Funkcjonalnej (KSZO) oraz narzędzie Skryning Rozwoju Małego dziecka (SRMD):

1. Wprowadzenie do dyskusji – prof. dr hab. Marzenna Zaorska, prof. dr hab. Zenon Gajdzica
2. **Prezentacja narzędzi KSZO oraz SRMD** – prof. dr hab. Zenon Gajdzica (wskazanie, jaki jest cel i znaczenie analizowanych narzędzi w edukacji, przedstawienie osób zaangażowanych w konstruowanie i walidację narzędzi, podkreślenie znaczenia efektywnej współpracy z Ministerstwem Edukacji Narodowej, które przyjęło wypracowane przez środowisko naukowe narzędzia, wskazanie, że narzędzia zostały pozytywnie ocenione w ekspertyzie Komisji ds. Repozytorium Metod i Narzędzi Badawczych KNP PAN), dr Karol Pawlak (wprowadzenie do oceny funkcjonalnej, założeń ICF Światowej Organizacji Zdrowia, określenie, co i dlaczego jest poddawane ocenie, zaprezentowanie schematu 4P – problem, przyczyna, plan, postęp, podkreślenie, że analizowane narzędzia koncentrują się na pierwszym P – problemie, wskazanie, co ma być efektem pracy z narzędziami), dr Radosław Piotrowicz (podstawowe założenia SRMD), dr hab. Małgorzata Walkiewicz-Krutak, prof. APS (założenia i konstrukcja SRMD), dr hab. Beata Jachimczak, prof. UAM (założenia KSZO), dr hab. Stanisława Byra, prof. UMCS (konstrukcja KSZO, opis analiz statystycznych), dr hab. Edyta Widawska, prof. UŚ (podkreślenie perspektywy prawoczościowej i znaczenia bazowania na zasobach, nie tylko deficytach dziecka w analizowanych narzędziach, zwrócenie uwagi na ich przesiewowy charakter).
3. **Prezentacja uwag i propozycji dotyczących narzędzi KSZO oraz SRMD** – prof. dr hab. Marzenna Zaorska (w załączeniu prezentacja)
4. **Dyskusja.** W dyskusji udział wzięli prelegenci i prelegentki, którzy przedstawiali narzędzia (prof. dr hab. Zenon Gajdzica, dr hab. Stanisława Byra, prof. UMCS, dr hab. Beata Jachimczak, prof. UAM, dr hab. Małgorzata Walkiewicz-Krutak, prof. APS, dr hab. Edyta Widawska, prof. UŚ, dr hab. Piotr Majewicz, prof. UKEN, dr Karol Pawlak, dr Radosław Piotrowicz, dr Karol Pawlak) oraz prof. dr hab. Marzenna Zaorska, prof. dr hab. Krzysztof Rubacha, mgr Marek Tarwacki, dr hab. Barbara Marcinkowska, prof. APS, prof. dr hab. Iwona Chrzanowska, prof. dr hab. Andrzej Bałandynowicz oraz dr Małgorzata Moszyńska. Poruszane były m.in. takie kwestie, jak dobór próby, warstwowość, trafność kognitywna i kryterialna, rzetelność narzędzi, stopień trudności twierdzeń (możliwość wystąpienia trudności w wypełnianiu przez osoby, które nie są profesjonalistami), zawartość treściowa wybranych itemów, jednoznaczność i precyzja twierdzeń i skali ocen, potrzeba szkoleń dla nauczycieli w zakresie wykorzystania narzędzi, kontekst systemowy (miejsce narzędzi w systemie diagnozy i wsparcia dziecka).

SEKCJA PEDAGOGIKI SPECJALNEJ KNP PAN
ZESPÓŁ EKSPERCKI PEDAGOGIKI SPECJALNEJ

5. **Stanowisko Sekcji Pedagogiki Specjalnej i Zespołu Eksperskiego Pedagogiki Specjalnej.** Prof. dr hab. Zenon Gajdzica zgłosił wniosek formalny, aby przeprowadzić głosowanie za przyjęciem następującego stanowiska przez Zespół Eksperski Pedagogiki Specjalnej: „**Narzędzia „Kwestionariusz Szkolnej Oceny Funkcjonalnej” oraz „Skrining Rozwoju Małego Dziecka” zostały przygotowane zgodnie ze standardami merytorycznymi wpisującymi się w aktualne trendy naukowe w pedagogice specjalnej oraz zgodnie ze standardami metodologicznymi definiującymi proces konstruowania i walidowania narzędzi. Rekomendujemy proces dalszych badań nad wartością tych narzędzi w celu ustalenia ich użyteczności praktycznej oraz wartości metodologicznej, w tym wprowadzenia kryteriów granicznych do ocenianych funkcji, aktywności, sprawności, umiejętności.”**

Podczas głosowania obecne były 33 osoby, w tym 26 osób uprawnionych do głosowania (członków i członkiń SPS KNP PAN oraz ZEPS). Większością głosów przyjęto zaprezentowane przez prof. dr hab. Zenona Gajdzicę stanowisko.

Prof. dr hab. Zenon Gajdzica podziękował osobom głosującym za poparcie stanowiska.

Z uwagi na fakt, że posiedzenie zostało przedłużone, a część osób musiała je opuścić wcześniej i nie każdy miał szansę podzielić się swoją opinią, dr hab. Irena Ramik-Mażewska, prof. USz zasugerowała, aby dać Członkom i Członkiniom Zespołu czas na sformułowanie i przesłanie swoich uwag i refleksji na temat analizowanych narzędzi. Prof. dr hab. Marzenna Zaorska stwierdziła, że w takim razie określone stanowisko ma charakter wstępny i poprosiła o przesyłanie swoich propozycji i uwag co do stanowiska na adres mailowy Przewodniczącej lub Sekretarz SPS KNP PAN oraz ZEPS w ciągu tygodnia, tj. do 14.11.2025.

Prof. dr hab. Iwona Chrzanowska poprosiła o doprecyzowanie, czy przegłosowana pozytywna opinia będzie uwzględniona i ewentualnie tylko uzupełniona o nowe treści. Prof. dr hab. Marzenna Zaorska odpowiedziała na pytanie twierdząco i wskazała, że ostateczny wariant opinii będzie uzgodniony z prof. dr hab. Zenonem Gajdzicą.

Część IV (organizacyjna) – 15.30-15.40:

1. Wyznaczenie terminu kolejnego posiedzenia SPS KNP PAN oraz ZEPS (12.12.2025 r. - piątek, godz. 10.00-13.30/14.00; on-line) – prof. dr hab. Marzenna Zaorska.
2. Informacja o działaniach podjętych przez Stowarzyszenie Sieć Organizacji Społecznych SOS dla Edukacji (Kongres SOS dla Edukacji poświęcony m.in. kwestii standardów dla nauczycieli i rozwiązań w zakresie kształcenia nauczycieli) – prof. dr hab. Marzenna Zaorska.
3. Informacja o głosowaniu w sprawie przyjęcia do Zespołu Eksperskiego Pedagogiki Specjalnej dr hab., prof. UG Jolanty Rzeźnickiej-Krupy, dra hab., prof. UKEN Piotra Majewicza, dra hab., prof. UJK Sławomira Olszewskiego (link przesłany zostanie po wygenerowaniu przez informatyka) – prof. dr hab. Marzenna Zaorska.

SEKCJA PEDAGOGIKI SPECJALNEJ KNP PAN
ZESPÓŁ EKSPERCKI PEDAGOGIKI SPECJALNEJ

4. Informacja o piśmie do MEN (z propozycją włączenia do przedmiotu „historia” treści związanych z eksterminacją osób z zaburzeniami psychicznymi i niepełnosprawnościami) i MNiSW (z propozycją włączenia ww. treści do standardów kształcenia nauczycieli historii) oraz pisma od Rzecznika Praw Pacjenta – prof. dr hab. Marzenna Zaorska.
5. Zaproszenie do złożenia wniosków/uwag (wolne głosy i wnioski) – brak.
6. Zakończenie posiedzenia – prof. dr hab. Marzenna Zaorska.